

Aiti tiesi sen, niin kuin äidit tietävät. Ehkä siitä, kun opiskelupaikkakunnalla tutut kaverit vaihtuivat kasvottomiin porukoihin. Tai siitä, kun poika sai leikkauksen jälkeen voimakkaat särkyväkkeitä ja kirjoitti kavereilleen messenger-pikaviestimessä saaneensa opiaatteja.

Äiti ei kuitenkaan saanut epäilykselleen vahvistusta. Ensimmäinen psykiatri diagnosoï pojalle kaksi-suuntaisen mielialahäiriön ja määräsi purkeittain lääkkeitä. Lääkäri sivuutti täysin mahdollisuuden, että oireet johtuisivat huumeiden käytöstä.

Hyväkäyttöksinen, lukion menestyksekkäästi suorittanut ja sisaruksistaan huolehtiva poika oli muuttanut ahdistuneeksi, itkuseksi ja passiiviseksi.

Lääkärin lausunnosta huolimatta äiti jäi epäileväksi.

Kului kuusi kuukautta.

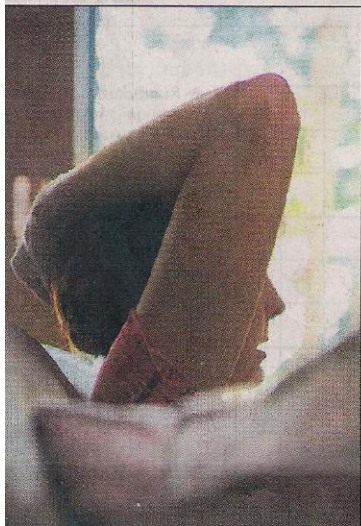
Eräänä maanantaina poika soitti asunnoltaan: "En pysty tekemään mitään, en pysty menemään kouluun, en pysty hengittämään."

Silloin äiti ymmärsi, ettei kyseessä ole enää sunnuntaipolttelu tai kello 16.20 -savut, kuten kannabiksen käyttäjät työpäivän jälkeisiä hatsejaan kutsuvat.

Epätietoisuuteen kyllästynyt perhe päätti tehdä yllätyskäynnin pojan asunnolle. "Tulemme vara-avaimella sisään", äiti ilmoitti puhelimella kerrostalon alaovelta.

"En tiedä onko se edes laillista, mutta epätoivoiset vanhemmat tekevät tällaista", hän pohtii nyt.

Vanhemmat näkivät, mitä pelkäsi-vät: homehtuneita ruuantähteitä, tyhjiä pulloja ja tupakka-askeja. Viimein sotkun alta paljastui kannabiksen käyttöön tarvittavia välineitä, kuten pieniä viljelmiä, vesipiippuja

"Kaikki eivät jää koukuun, meillä kävi toisin", äiti sanoo.

ja uunivuokia, joissa ainetta oli kuivatettu.

Epäilysten heräämisestä on nyt kulunut kaksi vuotta.

Silloin psykologin määräämät lääkkeet ovat auttaneet vain unettomuuteen. 21-vuotiaan miehen paino on pudonnut yli kymmenen kiloa, alipainon puolelle. Lisäksi kasvot kärsivät aknesta ja vatsa jatkuvasta ripulista. Vapina ja hikoilu herättävät huomiota.

Oireet eivät ole vain fyysisiä, vaan koko elämä uhkaa romahtaa. Kaksi opiskelupaikkaa on jäänyt, ja työpaikka suvun yrityksessä on vaaka-laudalla, sillä mikään muu kuin huumeaineet eivät enää jaksaa miestä kiinnostaa. Asunto on isän vuokraama, joten vuokranmaksu on helppo jättää väliin. Tosin viime kuun vuokra nostettiin pojan tililtä, johon isällä on käyttöoikeus.

"Tiedän, että me hänen kannabiksen käyttönsä mahdollistamme. Hän käyttää hyväkseen vanhempiansa hyväntahtoisuutta, ja rahat menevät jonnekin muualle", äiti myöntää.

"Joskus tulee mieleen, että pitäisikö poika kärehtyä."

Käyttäjä itse ei myönnä ongelmiansa johtuvan kannabiksen käytöstä eikä halua lopettaa.

Perhe on hädissään, kun ei tiedä, miten poika reagoi arkisiin vastoinkäymisiin.

"Varmaa on vain, että hän lohdutuu kannabiksella, koska on pirteä vain pilvessä. Hänen mielialansa vaihtelevat äkkiarvaamatta ilosta rai-voon, mutta päällimmäisenä on täydellinen apatia."

Perhesuhteet ovat kärsineet, kun sisarusten idolista on tullut lupaus-ten pettäjä.

Vanhempien avioliitto on kriisissä, kun lapsen ongelma ajaa erimieli-syyksiin. Mies tuntee itsensä voi-mattomaksi huumeongelman edessä ja vaimo kokee, että ratkaisu sys-tään hänen vastuulleen. Vertaistukea äiti on saanut kirkon ryhmistä.

Perhe on hakenut apua pojan on-gelmaan terveysasemalta, mielenter-veystoimistosta, sosiaalityöntekijöil-tä, ja eri järjestöiltä. Vasta A-klinikal-ta löytyi osaava lääkäri, mutta pojan mielestä "hoito ei sovi hänen ajatus-maailmaansa". Hän lopetti käynnit, koska lääkäri sai jatkuvasti puhuttua hänet pussiin, ja myöntämään ongel-mansa. Totuus tuntui liian pahalta.

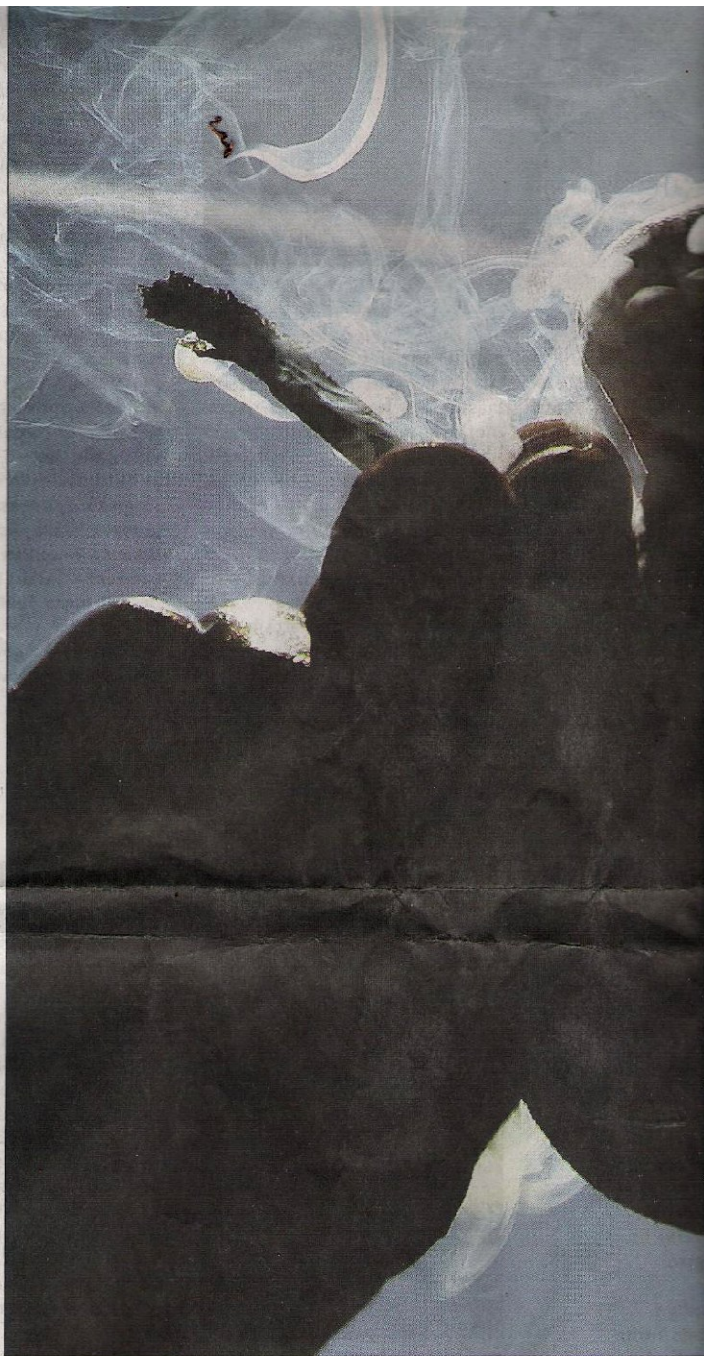
Viimeisin järkytys perheelle oli tie-to, että nyt poika myös välittää kan-nabista.

"Kai hän kokee pätevänsä poru-kassa. Kaverit vain eivät tiedä, että hän istuu sohvanurkassa paniikki-kohtaustensa ja pelkotilojensa vallas-sa", äiti huokaa.

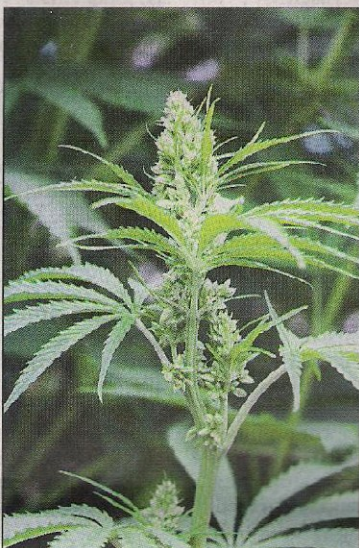
Hän pelkää, että mitään ei ole teh-tävissä ennen kuin poika on pohjalla. "Olen hyväksynyt, että en saa häntä lopettamaan."

Äidiltä ovat keinot loppu.

"Joskus tulee mieleen, että pitäisikö poika kärehtyä."

& TIESITKÖ?

Huumehamppu eli *Cannabis sativa*.

Käytetyin huumaus-

Marihuana (va-

- Kannabis eli hamppu on viljely-rohdoskasvi, jonka kukinnossa ja lehdistä on päihdyttäviä aineita, kannabinoideja.
- Kannabiksen lehdistä ja kukinnosta kuivatetaan marihuanaa, ja siitä valmistetaan hasista.
- Se on mieto huume, jota käytetään polttamalla tai sitä sekoitetaan ruokaan tai juomaan.
- Kannabis on Suomen eniten käytetty huumeaine, alkoholin ja rauhoittavien lääkkeiden jälkeen käytetyin päihde.

sen käyttöön tarvittavia välineitä, kuten pieniä viljelmiä, vesipiippuja

"Kaikki eivät jää koukkuun, meillä kävi toisin", äiti sanoo.

tään hänen vastuulle. Vertaistukea äiti on saanut kirkon ryhmistä. Perhe on hakenut apua pojan ongelmaan terveysasemalta, mielenterveysseurasta, sosiaalityöntekijöiltä, ja eri järjestöiltä. Vasta A-klinikan löytyi osaava lääkäri, mutta pojan mielestä "hoito ei sovi hänen ajatusmaailmaansa". Hän lopetti käynnit, koska lääkäri sai jatkuvasti puhuttua hänet pussiin, ja myöntämään ongelmansa. Totuus tuntui liian pahalta.

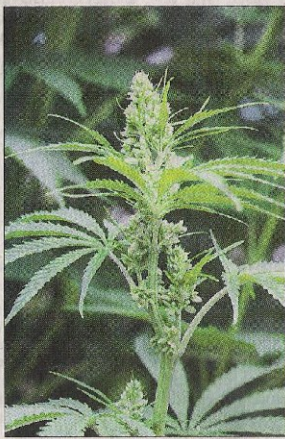
Viimeisin järkytys perheelle oli tieto, että nyt poika myös välittää kannabista.

"Kai hän kokee pätevänsä porukassa. Kaverit vain eivät tiedä, että hän istuu sohvanurkassa paniikkikohtaustensa ja pelkotilojensa vallassa", äiti huokaa.

Hän pelkää, että mitään ei ole tehtävissä ennen kuin poika on pohjalla. "Olen hyväksynyt, että en saa häntä lopettamaan."

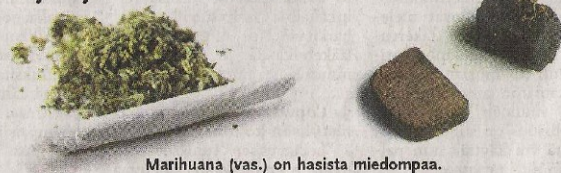
Äidiltä ovat keinot loppu.

& TIESITKÖ?

Huumehamppu eli *Cannabis sativa*.

Käytetyin huumausaine

Marihuana (vas.) on hasista miedompaa.

- Kannabis eli hamppu on viljely- ja rohdoskasvi, jonka kukinnossa ja lehdistä on päihdyttäviä aineita, kannabinoideja.
- Kannabiksen lehdistä ja kukinnosta kuivatetaan marihuanaa, ja pihkasta valmistetaan hasista.
- Se on mieto huume, jota käytetään polttamalla tai sitä sekoitetaan ruokaan tai juomaan.
- Kannabis on Suomen eniten käytetty huumausaine, alkoholin ja rauhoittavien lääkkeiden jälkeen käytetyin päihde.

- Joka kymmenes työkäinen on kokeillut tai käyttänyt kannabista jossain vaiheessa elämänsä, yleensä koulu- tai opiskeluaikana.
- Sitä käytetään rauhoittavan ja rentouttavan vaikutuksen vuoksi.
- Vaikutuksen alainen voi olla ulospäin suuntautunut ja hyväntuulinen. Totuttamaton käyttäjä tai ison annoksen oltiin voi olla sisäänpäin kääntynyt ja saada ahdistus- ja paniikki-kohtauksia.
- Harva hakeutuu hoitoon pelkästään kannabiksen käytön takia.

Harmiton maine, riski mielenterveydelle

► "Jos osaa internetiä käyttää, kannabista saa varmasti"

► Kannabista käyttävän pojan äidin mielestä huumausaineesta annetaan julkisuudessa liian myönteinen kuva. Kannabiksella on maine harmittomana päihteenä, koska on harvinaista, että pelkällä viikonloppupolttelulla jäisi koukkuun.

Vähän väliä alkaa keskustelu kannabiksen laillistamisesta. Esimerkiksi kesän eurovaaleissa moni ehdokas vastasi myöntävästi irc-gallerian vaa-

likoneen väittämään kannabiksen kontrolloidusta laillistamisesta. Silloin Suomen kannabisyhdistyksen tiedotus- ja Juuso Alasuutari vastaili tiedotusvälineiden kysymyksiin viikoittain.

Muutaman sadan jäsenen yhdistys ajaa kannabiksen laillistamista omaa käyttöä varten, koska sen mukaan päihteenä ei ole sellaista haittaa, että se tarvitsisi kieltolain. Toinen perustelu kuuluu, et-

tei viihdekäyttö ole loppunut rankaisemalla.

Laillisesti Suomessa käytetään vain lääkekannabista. Se on tasalaatuista, kun taas laitottoman aineen laatu ja voimakkuus vaihtelevat.

Lääkekannabista on saanut lääkelaitoksen erityisluvalla 12 potilasta, joiden kipuihin muut lääkkeet eivät tehoa. Sitä käytetään hermostoperäisiin kipuihin ja ms-tautiin liittyvään lihaskäykkyyteen.

Lääke on kallis. Potilas maksaa siitä tuhansia euroja vuodessa, eikä tehosta ole tieteellisiä todisteita.

Laittoman kannabiksen käyttäjiä on arviolta kymmeniätuhansia, ja kotikasvatuksen yleistyminen on helpottanut sen hankkimista.

"Jos osaa internetiä käyttää, kannabista saa varmasti", Alasuutari luonnehtii.

Kannabiksen käyttö ei ole enää pitkään aikaan ollut vain ongelmanuoren kipuilua. A-klinikan vastaanotolle tulee huumausaineen käyttäjiä kaikista yhteiskuntaluokista. Suurin osa heistä on nuoria aikuisia, enimmäkseen miehiä. He hakevat apua poliisin, vanhempien tai puolison ohjaa-

mina, eivät omasta tahdosta.

"Yleensä hoitoon tuleva ei miellä pitkäaikaisesta käytöstä johtuvien ongelmien liittyvän kannabikseen", johtava ylilääkäri Pekka Heinälä A-klinikkasäätiöstä kertoo.

Kannabis ei ole harmiton. Vaikuruksen aikana voi olla aistiharjoja sekä ajantajun ja hahmotuskyvyn heikkenevistä, joten onnettomuusriski kasvaa.

Säännöllisen käytön keskeyttämisen jälkeen seuraa yleisiä päihdevieroitusoireita, esimerkiksi unettomuutta, tuskaista masentuneisuutta ja

ahdistuneisuutta. On tieteellisesti todistettu, että nuorena aloitettu, vuosia lähes päivittäisenä jatkunut käyttö lisää skitsofrenian riskiä.

Myös huumausainepsykoosit ovat tavallisia, mutta niitä ei kaikille tule.

"Mielenterveysongelmien ilmaantuminen on yksilöllistä. Jos ongelmat johtuvat pelkästään kannabiksesta, ne loppuvat melko nopeasti, kun käyttö keskeytetään", psykiatrian ylilääkäri Sami Pirkola Husista kertoo.

Mielenterveysongelmat ja päihteen käyttö ovat usein toistensa syy ja seuraus.